

II 421.110

Wyd.

30 - 438

1000

LEO BELMONT

Jak nauczyć się Esperanta?

Abt. do
II. 615.106 1/2

Nakładem
Wyd. »Język Międzynarodowy«
Warszawa 1936.

Cena 30 gr.

LEO BELMONT

KIEL LERNI ESPERANTON?

II 421. 110

Eldonejo

„Lingvo Internacia”

Varsovio 1936.

Ĉiu vera esperantisto, ĉiu serioza praktikanto de nia lingvo devas posedi

PLENAN VORTARON DE ESPERANTO
(dua eldono)

Verko absolute necesa al vi en la ĉiutaga uzado de la lingvo.

Enhavas 512 pg^t. dense kompostitaj. Formito 145 X 200 mm.
Solida tolbindaj'o. P.ezo zł. 21.— plus afranko gr. 90.

Ekskluzivan vendrajton por tuta Polio ricevis Eldonejo

»Język Międzynarodowy«

Warszawa, Marszałkowska 81 m. 33.

Postulu senpagon prospekton.

Drukarnia „Współpraca“, Warszawa, tel. 12.08-32

Biblioteka Narodowa
Warszawa

30001005420049

Od wydawnictwa.

Zeszyt niniejszy stanowi pierwszy numer zamierzonego przez nas wydawnictwa broszur propagandowych, podręczników i pomocy naukowych, mających na celu szerzenie znajomości języka międzynarodowego wśród robotników w Polsce.

Rozpoczynamy od repetytorjum, które w sposób łatwy i przyjemny umożliwi towarzyszom, którzy pragną uzupełnić i utrwalić swe wiadomości, głębsze opanowanie Esperanta, tym zaś, którzy na pewien czas utracili kontakt z ruchem — przypomnieć sobie język i powrócić do pracy.

Broszura ta służyć może również za przewodnik dla samouka — umożliwi mu samodzielne opracowanie tekstów esperanckich z pomocą słownika i samodzielną naukę języka.

Dla kursów uzupełniających repetytorjum nasze stanowić może podręcznik, dla instruktorów zaś wzór gramatycznego opracowania tekstów esperanckich, na podstawie którego sami mogą przerobić ze słuchaczami rozbiór np. dalszego ciągu pomieszczonej tu pieśni.

Szanownemu obywatelowi Leo Belmontowi, weteranowi ruchu esperanckiego, składamy serdeczne podziękowanie za oddanie do naszego rozporządzenia swej pracy.

POLAJ KANTOJ LABORISTAJ

I

1. Levu kuraĝe nian standardon,
2. Kvankam ventego kontraŭa bruas,
3. Kvankam perforto tenadas gardon,
4. Kvankam nin vivo ŝarĝa detruas!

5. Ĉar ĝi — standardo por tut'homaro,
6. Labor-triumfo, kant' de justeco,
7. De reviviĝo glora fanfaro,
8. Aŭroro de la monda frateco!

9. Kiam malsatas aro labora,
10. Hont' en volupta dronadi koto,
11. Junulo estus do malhonora,
12. Se timus iri sur eŝafodon!

13. Vane mortigo l' ideon neos,
14. Ĉia sangero estas venkonto...
15. Brulu sankt' fajro!... Multaj pereos,
16. Sed nia estos bela estonto!

17. Iru antaŭen,
18. Sangan batalon,
19. Pro idealo —
20. Mars, mars, rapide!...

21. El nia sango fluas lago,
22. Da larmoj maron ploris ni...
23. Sed venos tago de repago,
24. Juĝistoj tiam estos ni!
25. Juĝistoj tiam estos ni!
26. Kune do, kune do, kantu ni...
27. Standardo flugas super tronoj,
28. Estas ĝi tondr-koler' venĝa kri'!
29. Sign' de l' amasharmoni'
20. Kaj ruĝan havas ĝi koloron,
31. Ĉar sur ĝi — laborista sang'!
32. Ĉar sur ĝi — laborista sang'!..

Czytajcie i rozpowszechniajcie miesięcznik p. i.

» Język Międzynarodowy «

Poświęcony propagandzie jęz. międz. Esperanto wśród klasy robotniczej.

Każdy numer zawiera:

- artykuły z dziedziny esperantyzmu robotniczego wyjaśniające jego cel i zadanie,*
- wiadomości o praktycznym zastosowaniu esperanta w międzynarodowym ruchu wyzwolenicznym klasy robotniczej,*
- korespondencje z życia i walki proletariatu w różnych krajach świata,*
- informacje o rozwoju i postępach esperanta na świecie,*
- kronikę ruchu, kącik językowy, przegląd prasy i t. p.*

Artykuły w językach polskim i esperanckim.

Cena **20** gr. Pren.: rocznie zł. 2.40, półrocznie zł. 1.20.

Red. i Adm.: Warszawa, Marszałkowska 81 m. 33.

Rozbiór gramatyczny.

Wiersz 1.

Levi znaczy: podnosić, wznosić. Pamiętaj, że lewica (partje lewicowe) chce podnieść ludzkość.

Końcówka: *u* — oznacza rozkaz, a więc: *Vi levu!* = wy wznieście; *mi levu* = niech ja wzniosę! (wydaję rozkaz sobie samemu. t. j. mnie, dlatego *mi*); *ni levu* = my wzniesmy — dajemy rozkaz sobie, t. j. nam, dlatego *ni*. *Mi* = ja, *vi* = wy, *ni* = my. W wierszu mowa jest o tem, że my mamy wznieść nasz sztandar: *(ni) levu nian standardon* = wzniesmy nasz sztandar = *levu nian standardon!*

Mi = ja, więc *mia* = mój; *vi* = wy, więc *via* = wasz; *ni* = my, więc *nia* = nasz.

Nasz sztandar = *nia standardo* (1-szy przypadek). Np.: *nia standardo staras* = nasz sztandar sto. Ale: „podnieść nasz sztandar” (kogo?, co? podnieść 4-ty przypadek, biernik wymaga dodania *n*) = *levi nian standardon*.

Jak mamy wznieść sztandar? — Odważnie, śmiało = *kuraĝe* (czytaj: *kuradże*, bo *ĝ* = *dź*) t. j. z *kurazem*.

Wzniesmy śmiało nasz sztandar = *Levu kuraĝe nian standardon.**

Wiersz 2.

Kvankam (czytaj: *kwankam*) = *choć* (Zapamiętaj: *choć* żaby *kwakają* robi swoje).

Vento (czytaj: *wento*) = wiatr. Zapamiętaj: wiatr wieje = *vento ventas*. (Zważ podobieństwo dźwięków: *v* — *w*).

Ale burza jest silnym wiatrem (*wichurą*, *wichrem*); trzeba więc wyraz *vento* (wiatr) wzmocnić. Dla wzmocnienia użyjemy przyrostka *eg*, *vent+eg+o* = *ventego* = burza (końcówka *o* rzeczownika pozostała przyrostek *eg* wrósł w środek słowa; pozostał początek słowa — źródłosłów: *vent'* z końcówką *vent'o* = *vent+o* = wiatr).

Co robi burza? Szumi, wyje, mruży, burczy, wydaje niby dźwięk *br... br... br*. Więc *szumieć* = *brui*. *Ventego bruas* = burza szumi, ryczy. *Bruo* = szum.

Kontraŭ = przeciw, naprzeciw. *Kontraŭ+a* = *kontraŭa* = przeciwny, przeciwna, przeciwne (bez różnicy rodzaju),

*) Każdej strofki — po wyjaśnieniu — należy nauczyć się na pamięć.

a więc: ventego kontraüa = wicher przeciwny, burza przeciwna (nam). Zapamiętaj: kontrast = przeciwieństwo, dlatego po esper. „kontraü”.

Kvankam ventego kontraüa bruas = chociaż wicher przeciwny szumi.

Wiersz 3.

Forto = siła. (Zapamiętaj, że forteca oznacza moc, siłę tych, co się bronią pod osłoną murów).

Per = przez, za pomocą. (Zauważ podobieństwo dźwięków per i **pr**zez). Ale jeżeli ktoś chce uczynić coś tylko siłą fizyczną, to używa gwałtu, przemocy (prze-mocy); więc działa przez moc; a zatem wyraz perforto = przymoc, gwałt.

Gardi = strzec. (Zapamiętaj: gwardja strzeże pałacu i t. p.) Więc rzeczownik gardo będzie oznaczać strzeżenie (straż).

Teni = trzymać. (Zapamiętaj: na placu tenisowym współzawodnicy starają się trzymać dobrze, ażeby zwyciężyć).

On trzyma = li tenas. Li oznacza: on. Ale jeżeli chcę powiedzieć, że ktoś trzyma (coś) długo, że to trzymanie trwa przez długi czas, używam przyrostka: ad (zapamiętaj, że kanonada = kanon+ad+trwa długo). Więc trzymać długo, stale = ten+ad+i = tenadi. Gwałt, przemoc nad wyzyskiwanymi trwa długo, przez wieki, czyli „dierży długo straż” = tenadas gardon.

Kvankam perforto tenadas gardon = chociaż przymoc stale stoi na straży.

Wiersz 4.

Vivo = życie. Zapamiętaj nasze: vivat = wivat! = niech żyje.

Detruí = niszczyć. Znasz pewnie wyraz pochodzący z łaciny, używany po polsku: destrukcja = zniszczenie, rozstrój.

Li nin detruas = on nas niszczy; my = ni; nas (4 przy-padek, biernik) = ni+n = nin.

Şarĝo (czytaj: szardžo) = brzemień.

Şarĝa = ciężki, ciężka, ciężkie (rodzajów nie trzeba różnić w przymiotnikach, bo rzeczownik sam pokazuje, czy mowa o mężczyźnie, kobiecie, dziecku lub przedmiocie). Jak zapamiętać şarĝo = ciężar, şarĝa = ciężki, şarĝi = ciężyc? Zapamiętaj sobie jak ciężka jazda szarżuje, pamiętasz: na placu ratu-szowym w listopadzie 1905 roku? Vivo şarĝa = Życie ciężkie.

Kvankam nin vivo šarĝa detruas = chociaż nas życie ciężkie wyniszcza. (Teraz przeczytaj całą strofkę. Chyba rozumiesz wszystko?).

Wiersz 5.

Ĉar (czytaj: czar) = bo. Jak zapamiętać? Przypomnij sobie, że pierwotne ludy objaśniały sobie wszystko zapomocą czarów; my dziś wierzymy w przyczyny naturalne. Dla nas istnieje rozumiałe: „bo”, „ponieważ”, objaśniane przez naukę. Więc ĉar jest to zwykle „bo”, „ponieważ”.

Ĝi (czytaj: dzi, bo ĝ = dz) = to. Wskazując coś nieżyjącego, (przedmiot, pojęcie) lub nieokreślonej płci (dziecko, zwierzę) mówimy po esperancku: „ĝi” = to, owo. Niby dziecko, które nazywa siebie: dzi-dzi ale po esperancku: dzi (nie dzi) = ĝi.

Myŝlnik (tiré) — (kreska) stoi na miejscu opuszczonego: *jest*.

Por = dla (kogoś). Nie pomieszaj per = przez i por = dla. (Zapamiętaj, że każdemu należy się jego porcja = por+cja i porcja dla każdego, więc por = dla).

Tuta = wszystek, cały. Tuto = wszystko. Zapamiętaj tu to = wszystko dokoła! Tut' — przecinek w górze nazywa się apostrof, oznacza opuszczoną końcówkę.

W poezji esperanckiej możemy opuszczać końcówkę o, jeżeli to nam potrzebne dla rytmu. Opuszczanie końcówki a jest daleko rzadsze — używa się wyjątkowo.

Człowiek = homo. Ludzie = homo+ĵ = homoj (bo j oznacza liczbę mnogą). Ale ja chcę powiedzieć: zbiór ludzi — ludzkość. Muszę więc dać przedrostek, oznaczający zbiór. Jest nim przedrostek: ar (Zapamiętaj po polsku: chmara = chm+ar+a zauważ ar = zbiór). A zatem homar = hom+ar+o = zbiór ludzi = ludzkość.

Ĉar ĝi — standardo por tut' homaro = Bo to (jest) sztandar dla całej ludzkości. (Tut' homaro = wszystka, albo cała ludzkość).

Nie wyjaśniłem wyżej, dlaczego homo znaczy człowiek, bo chyba sam przypomniawsz sobie, towarzyszu, że mówi się humanitarny, co znaczy: ludzki (homo to wyraz łaciński, znaczy człowiek).

Wiersz 6.

Laboro = praca. Ten wyraz znany jest robotnikowi; wie o Labour-party, partji robotniczej w Anglii.

Triumfo = triumf. Labor-triumfo = labor + triumfo (triumfo de laboro) = triumf pracy.

Kanti = śpiewać. Kanto = śpiew, pieśń. Wiecie o *Kantyczkach* = pobożnych piosenkach i znacie słowo — Kantaty, pieśni). Skrócenie dla rytmu = Kant'.

De — oznacza 2-gi przypadek: od, (kogoś?) czyjeś(?). Vivo de homo = życie człowieka. Można powiedzieć także: Vivo de la homo. Albowiem człowiek = homo = la homo. La używa się przy rzeczownikach, jakby bliższe wskazanie: ten człowiek (la homo); używa się też dla większej dźwięczności. La nie zmienia się nigdy, a więc: la homo, la homoj.

Justa = sprawiedliwy. Justeco = sprawiedliwość. (Pamiętasz wyraz polski z łaciny: justycja. Łacińskie słowo jus = prawo. Zapamiętaj dla ułatwienia: już prawo wypowiedziało się, już wyrok wydany). Od tego jus (prawo) mamy just + ec + o = justeco = sprawiedliwość. (Nawiasem mówiąc nie zawsze jus (prawo) jest równoznaczne ze sprawiedliwością). Kanto de justeco = pieśń sprawiedliwości. A więc czem jest sztandar pracującego ludu dla całej ludzkości przyszłej:

Labor-triumfo — kant' de justeco = (to jest) triumf pracy, pieśń sprawiedliwości.

Wiersz 7.

Dla łatwiejszego zrozumienia tego wiersza, zmienimy szyk wyrazów: Gloro fanfaro de revivigo.

Fanfaro (wyraz znany i z polskiego) = hejnał. Gloro = chwała. Gloro fanfaro = pełen chwały hejnał.

Vivo = życie. Vivi = żyć. Jeżeli chcę wyrazić, że pragnąłbym kogoś ożywić, zrobić żywym, trzeba mi przyrostka, któryby oznaczał: czynić kogoś jakimś, pobudzać go do pewnej czynności. Zrobić kogoś żywym, pobudzić do życia — igi lin (jego) vivi = vivigi lin. Ale chodzi nie o to, by nadać życie nigdy przedtem nieżyjącemu przedmiotowi, lecz o to by przywrócić do życia, ponownie ożywić, więc użyjemy czasownika revivigi = ożywić znowu, przywrócić do życia, przyrostek bowiem *re* oznacza znowu, ponownie. (Porównaj polskie: akcja i reakcja). Stąd przywrócenie do życia = revivigo.

Jeżeli jednak chodzi mi oto, bym sam odżył, bym się ożywił, zamiast *ig* muszę użyć przyrostka *ig*, oznaczającego „stawać się jakimś”. Np.: igi viva = stawać się żywym = vivigi. Ponownie stawać się żywym, powracać do życia = revivigi. Zmartwychwstanie = revivigo.

Jak wiemy *de* może oznaczać od, a więc także przynależność — (od) czego? czyj? Stąd: *Gloria fanfaro de revivigo* = Peten chwaly hejnał (od..., czego? czyj?) zmartwychwstania.

Wiersz 8.

A ŭroro = jutrzienka, jutrznia. Por. polskie aureola.
Frato = brat. Przyrostek — *ec* oznacza cechę, przymiot;
stąd *frateco* = cecha charakterystyczna brata — braterstwo.
Mondo = świat. *Monda* = światowy.
Teraz już łatwo przetłumaczyć wiersz; wystarczy przypomnieć sobie, cośmy powiedzieli o *de* w rozbiorze wiersza 6-go.

Wiersz 9.

Sata = syty (łatwo zapamiętać). Przedrostek *mal* — oznacza przeciwieństwo. Por. polskie kontent = zadowolony i *mal*kontent = człowiek wiecznie niezadowolony. A więc *malsata* = przeciwieństwo do syty, czyli głodny. *Mi satas* (co robię?) = jestem syty. *Mi malsatas* (co robię?) = jestem głodny, głoduję.

Ar, — jak wiemy, jest przyrostkiem oznaczającym zbiór, zbiorowość. A więc *aro* = zbiór, gromada.

Laboro = praca, robota. *Labora* = taki, którego cechą jest robota — roboczy.

Kiam malsatas aro labora = Kiedy głoduje gromada robocza.

Wiersz 10.

Dla ułatwienia zmienimy szyk wiersza: *Hont' dronadi en volupta kolo*.

Honto = wstyd. *Hont'* — przypomnij sobie, cośmy mówili o apostrofowaniu (odrzućaniu końcówek) w rozbiorze w. 5-go.

Droni = tonąć. *Dron+ad+i* = stale tonąć, nurzać się. Por. cośmy mówili o przyrostku *ad* w rozbiorze wiersza 3-go.

Volupto = rozkosz. *Volupta* = rozkoszny.

A więc cały wiersz znaczy: Wstyd nurzać się w rozkosznej błocie — w błocie rozkoszy.

ESPERANCKA CZYTELNIĄ WYSYŁKOWĄ

dostarcza do czytania komplety pism esperanckich i prowadzi sprzedaż wszelkich wydawnictw.

Prospekty i katalogi wysyłamy na żądanie.

Władysław Łękowski, Warszawa 1, Skrz. poczt. 670.

Wiersz 11.

Jun a = młody. Przyrostek *ul* oznacza człowieka, który ma jakiś przymiot, cechę, rys. Więc *jun+ul+o* = *junulo* będzie to człowiek, który posiada cechę młodości, czyli młodzieniec = *junulo*.

Do = więc, zatem. (Mocno przypieczętowujemy jakieś twierdzenie, wykrzykując: „do” — zatem, więc).

Esti = być. Est+as = jest (zauważ esp. *est'* = pol. jest).
Mi est as = ja jestem. Li est as = on jest.

Zapamiętaj towarzyszu łaskawie, że samogłoski następują po sobie w takiej kolei: *a, i, o*, (z opuszczeniem *e*).

Dlatego *a* oznacza terażniejszość: *mi est as* = ja jestem (*est+as*)

„ *i* „ przeszłość: *mi est is* = ja byłem (*est+is*)

„ *o* „ przyszłość: *mi est os* = ja będę (*est+os*)

Samogłoska: *e* potrzebna jest nam dla przysłówków np: *bone* = *bon+e* = dobrze (a więc jak po polsku *dobrz+e*).

Ale jeżeli chcę wyrazić: byłbym, byłbyś, byłby — wtedy *as, is, os* nie wystarczy. Musimy wymówić coś nowego: *us!*

Est+us = byłby. *Junulo estus* = młodzieniec byłby.

Honoro = honor. *Honora* = honorowy. A zatem *mal+honoro* = *malhonora* = nikkzemny (pozbawiony honoru, sprzeczny z honorem).

Junulo estus do malhonora = Młodzian byłby zatem (= więc, przecie) nikkzemny.

Wiersz 12.

Kiedy, w jakich warunkach byłby nikkzemny?

Gdyby... = *se* = jeżeli, jeśli.

Timi = bać się, lękać się. Jak zapamiętać wyraz *timi*? Ludzie boją się ciemności, ciemni... W gwarze mówi się czasem: „*cimno*”... Początek słowa, *cim* przypomina *tim*. *Tim+o* = *timo* = strach, obawa, bojaźń. *Li tim as* = on się boi. *Se tim us* = gdyby (młodzian) lękał się.

Iri = iść. U jednego z dzikich ludów *iść* mówi się za pomocą podługnego dźwiękę *i* — *iiii*... U nas po polsku jest to *i* na początku wyrazu: *iść* = *i+ść*. Po esp. mamy dwa *i*, a w środku, czyli *i+r+i* = *iri*.

Ešafodo = szafot (*e+šafodo* czyt. *esafodo*).

Sur = na. Aby zapamiętać sobie ten przyimek, przypomnij sobie towarzyszu, że ktoś jest *na* wierzchu, jest przełożony nad

innym, a ten przełożony często bywa surowy = sur+owy; więc to co jest „na” oznacza się przez sur.

Iri sur ešafodon = iść na szafot (t. j. wejść, wstąpić na szafot).

Ešafodon = ešafodo+n (4 przypadek oznacza tu kierunek; dokąd iść — na szafot.

Se timus iri sur ešafodon! = Gdyby się lękał wstąpić na szafot! (byłby wtedy nikczemny, bez honoru).

Wiersz 13.

Morto, la morto = śmierć. (Zważ dźwięki podobne: m o r t a = martwy; m, r, t,) Morti = umierać.

Mort+ig+i = zrobić kogoś martwym, umarłym. A więc mortigi = zabijać.

La mortigo, mortigo (rzeczownik) = zabójstwo, zabijanie, zabicie.

Ideo = la ideo = l'ideo (bo la można skrócić przed samo-głoską; dźwięczniej brzmi: l'ideo, niż la ideo).

Ne = nie. (To łatwo pamiętać).

Nei = przeczyć, negować (t. j. mówić: „nie“).

Mi neas = ja przeczę. Mi neos = ne+os = ja zaprzeczę (os = przyszły czas), przeczyć będę.

Mortigo neos = zabijanie będzie przeczyć.

Vane = napróżno. Vana = napróżny, marny. Słyszałeś może towarzyszu, okrzyk biblijny Salomona: „marność nad marnościami!” po łacinie: vanitas vanitatum!... Więc vane jest napróżno, nadaremnie.

Vane mortigo l' ideon neos = Daremnie zabijanie (t. j. kaźnię, popełniane na męczennikach idei) zaprzeczać będzie idei :l' ideon — 4 przypadek). Ili neas ideon = oni przeczą idei = neas vane = przeczą próżno.

Wiersz 14.

Ĉia (czytaj czy-a) = każdy, każda, każde; wszelki, wszelka wszelkie Dla zapamiętania, że „cz” oznacza wszelkość, przerób sobie w myśli dźwięk: „wszelki” na w+c z+elki; znajdziesz tu „cz”, które po esperancku pisze się ĉ = cz (cz daszkiem nad literą).

Sango = krew. Znasz, towarzyszu, wyraz: „sangwinik” — to człowiek o krwi łatwo się burzącej: sa n g +winik. Więc sang' = krew).

Słyszałeś już, że ar jest znakiem (przyrostkiem) zbiorowości,

masy, mnogości. Gdybyś chciał jednak wyrazić przeciwnie coś małego, drobnego, cząstkę, źdźbło, kroplę — to przerób *ur* na *er* = cząstka. A cóż to jest cząstka krwi? To kropla. Więc: *s a n g + e r + o* = *s a n g e r o* = kropla krwi.

O końcówce „*onto*“ pogadamy później, gdy będziemy mówili o imiesłowach. Poczekaj trochę. Tymczasem zapamiętaj sobie, że końcówka: *ont + o* = *onto* oznacza kogoś, co robi coś w przyszłości; dlatego jest *ont* (litera *o*! — znak czasu przyszłego w czasownikach). Ale co jest *venk + ont + o*?

Venki = zwycięzać. *Venko* = zwycięstwo. Dla pamięci, usłysz broni szcęk, potem idzie *venk'* = zwycięstwo! — Nie *k w ę k a j* — *vi venkos* = zwyciężysz!

Venkonto = przyszły zwycięzca (*venk + ont + o*).

Cia sangero estas venkonto = Każda kropla krwi (przelanej za ideę) jest w przyszłości zwycięzcą (t. j. będzie zwycięzcą).

Wiersz 15.

Bruli = płonąć, palić się. Przypomina to trochę *brili* = błyszczeć. Pamiętajś blask ognia, blask brylantów. Odróżnij delikatne: *brili* (przez *i*) = błyszczeć, od groźnego *bruli* (przez *u*) = gorzeć, płonąć (*br-u-li*).

Brulu = płoń. *Brul + u!* — zakończenie *u*, jak wiemy oznacza rozkaz.

Fajro = ogień. Znasz niem. słowo: „*Feuer*“ (*fajer!*). Od tego polski wyraz: *fajerka*.

„*Brulu sankt' fajro!* = Płoń święty ogniu!

Multo = mnogość, wielość. *Multaj* = mnodzy, wielu. *Multaj homoj* = wielu ludzi. Jak to zapamiętać? Może przypominasz sobie, że wielu ludzi, gdy zbierze się razem, czynią *tu-mult* = *tu + mult*.

Perei = ginąć. Jak zapamiętać: ginie się przez mnóstwo powodów, przez *per*. *Per + e + i* = *perei* = ginąć!

Mi pereas = ja ginę. *Mi pereos* = ja zginę. *Multaj pereos* = wielu zginie (*os* — oznacza czas przyszły, jak wiesz).

Brulu sankt' fajro!... Multaj pereos = Płoń święty ogniu! Wielu (z nas) zginie.

Wiersz 16.

Sed = lecz, ale.

Nia = *ni + a* = nasz, nasza, nasze.

Bela = piękny. Imię Bela oznacza też piękną osobę.

Estonto = est+ont+o. Esti = być, ont — końcówka imiesłowu (por. obj. wiersza 14). o = końcówka rzeczownika. A więc: estonto = to co będzie = przyszłość.

Sed nia estas bela estonto! = Lecz nasza będzie piękna przyszłość!

Wiersz 17 i 18.

Iri = chodzić. Iru — tryb rozkazujący, (por. wiersz 1) idź, idźcie, idźmy, tu dorozumiewać się należy: ni iru = my idźmy!

Antaŭen = antaŭ+e+n. Antaŭ = przed; e jest końcówką przysłówka, a więc: iru antaŭe = idźmy (jak?) przodem, na przedzie; — n jest końcówką 4-go przypadku, której, jak wiemy używamy również dla oznaczenia kierunku, a więc antaŭe (gdzie? jak?) — na przedzie, antaŭen (dokąd? w którym kierunku?) = napród.

Iru antaŭen = idźcie (idźmy) napród.

Sango — patrz wiersz 14.

Batalo = bitwa. Por. polskie — batalja.

Iru antaŭen (dokąd? 4-ty przypadek) sangan batalon — Idźmy napród do krwawej bitwy.

Wiersz 19 i 20.

Pro = o (o coś, o kogoś), za (za co, za kogo). Por. protegowany — ten, o którego ktoś się stara, ten za kim ktoś się wstawia.

Idealo = ideał. Pro idelo = za ideał (w obronie ideału).

Marŝ, marŝ — czyt. marsz! marsz!

Rapide = prędko. Por. *raptownie* — nagle szybko.

A więc koniec brzmi: W obronie ideału marsz, marsz, prędko!

Jeżeli w nauce Esperanta drogą samokształcenia napotykasz na trudności, zapisz się na

KURSY KORESPONDENCYJNE

prowadzone metodycznie w zależności od zdolności ucznia, wykształcenia i znajomości języków przez

Wydawn. „Język Międzynarodowy”

Warszawa 1, skrz. poczt. 670. Prospekty bezpłatnie.

Po nauczeniu się hymnu: „Levu kuraĝe” uczący się przystępuje do następnej pieśni: „El nia sango...”

Wiersz 21.

El = z (z czego?). Mi venas el Varsovio = przybywam (skąd? z czego?) z Warszawy. Lokomotivo estas farita *el* fero = lokomotywa jest zrobiona (z czego?) z żelaza. W połączeniu z czasownikiem *el* stanowi przedrostek: *wy*. Np. iri = iść, chodzić. *Eliri* = wyjść, wychodzić.

Nie mięszyć *el* z *kun*. El = z (skąd? z czego?) Kun = z (z kim? z czym?) Np.: mi iras *el* urbo—idę (skąd? z czego?) z miasta. Mi iras *kun* kamarado = idę (z kim?) z towarzyszem.

Nia = ni+a. Ni = my, nia = nasz, nasza, nasze.

Sango — patrz wiersz 14.

Flui = płynąć.

Lago = jezioro. Por. polskie *laguna*.

El nia sango fluas lago, = Z naszej krwi płynie jezioro (czyli krwi naszej upłynęło tyle, że z niej powstało jezioro).

Wiersz 22.

Dla ułatwienia zmienimy sobie porządek wyrazów: Ni ploris maron da larmoj.

Plori = płakać. Ni ploris = płakaliśmy (wyplakaliśmy)—czas przeszły.

Maro = morze. Por. *marynarz*. Maro+n (4-ty przypadek — kogo? co?) = morze. Wyplakaliśmy (kogo? co?) morze = ni (el)-ploris maron.

Larmo = łza. Larmo+j (l. mnoga) = łzy.

Maro da larmoj = morze (czego?) łez. Znamy już *de* (por. wiersz 6). *Da* używa się też dla 2-go przypadku, ale po wyrazach oznaczających ilość, miarę (ilość kogo? ilość czego?). Np. litr (ilość — kogo? czego?) wina = litro *da* vino. Setka (ilu — kogo? czego?) ludzi = cento *da* homoj. Maro *da* larmoj = morze (miara — czego?) łez.

Da larmoj maron ploris ni = Wyplakaliśmy morze łez.

Wiersz 23.

Sed = ale, lecz. (Wiesz już).

Veni = przychodzić.

Mi venas = ja przychodzę Mi venos = ja przyjdę. Li venos = on przyjdzie, (o s znak czasu przyszłego, jak wiesz już o tem).

Tago = dzień. Może wiesz, że po niemiecku mówi się przy powitaniu: „guten Tag” = dobry dzień = dzieńdobry. Więc po esperancku będzie tak, jak po niemiecku: Tag+o = tago = dzień.

Pagi = płacić. Pago = płaca. Dla pamięci: kto jest dobrze płacony — chyba nie robociarz za pracę — ten dostaje paczki pieniędzy, pakę pieniędzy. Dźwięk: p a k a i początek wyrazu pieniądze, t. j. litera p — niech ci przypomną: pago = płaca. Płaca też rozpoczyna się od litery p, jak pieniądz i pagi — płacić).

Re — przedrostek oznaczający ponowienie, odwrócenie czynności. Po polsku często od; np. dać = doni, oddać = redoni. Pago = płaca, zapłata. Repago = odplata, odwet.

Tu właśnie: tago de repago — oznacza dzień odwetu (odpłaty, zapłaty za krzywdy).

Sed venos tago de repago, = Ale przyjdzie dzień odpłaty (odwetu).

Wiersz 24.

Juĝi (czyt.: judzi) = sędzić. Juĝsto = sędzia. Por: artista = artysta. Zauważ: art+ist+o; ist oznacza zajęcie, bo artysta zajmuje się sztuką, a sztuka po esperancku — arto. Tak samo po polsku flecista = flec+ist+a, t. j. taki, który zajmuje się grą na flecie. Więc i po polsku i po esperancku ist jest przyrostkiem, który oznacza zajęcie, zawód.

Więc ten, kto zajmuje się zawodowo sądzeniem, jest sędzią = juĝ+ist+o = juĝisto = sędzia. (Źródłostów: juĝ, przyrostek: ist, końcówka każdego rzeczownika w esperanto: o. Liczba mnoga: j). Juĝistoj = sędziowie.

Tiam = wtedy (tedy). Kiam = kiedy. Zauważ podobieństwo dźwięków: kiedy = kiam — początkowa litera: k! wtedy — tedy = tiam — litera t. Podobnie, kiedy pytamy kogoś, zapytujemy: kto? Po esperancku: kiu? = kto? — początkowa litera: k! Gdy zaś wskazujemy kogoś, mówimy: tamten — po esp. tiu, przez literę wskazującą: t!)

Powtórzmy: kiu? = kto? tiu? = tamten. Kiam? = kiedy? tiam? = wtedy?

Estos ni = ni estos = my bedziemy = będziemy my.

Juĝistoj tiam estos ni! = Sędziami wtedy będziemy my!
(My wówczas będziemy sędziami!)
Wiersz 25 brzmi jak 24.

Wiersz 26.

Kun = z (z kim? z czym?) Por. objaśnienie do wiersza 21.
Kun+e (jak?) = razem, wspólnie.

Do = więc.

Kanto — por. wiersz 6. Kant+u (tryb rozkazujący) ni = ni
kantu = rozkaz wydany nam samym — (my) śpiewajmy.

Kune do, kune do, kantu ni... = Razem więc, razem
więc, śpiewajmy (wznieśmy śpiew).

Wiersz 27.

Flugi = latać; fruwać. Ale flui = płynąć.

Super = nad, ponad (przedimek). Np. super-intendent ozna-
cza nad-intendenta. Trono = tron (jak po polsku). Super tro-
noj = nad tronami. Super tronoj = ponad trony (tronoj =
liczba mnoga.)

Standardo flugas super tronoj = Sztandar (nasz)
wzlatuje ponad trony.

Wiersz 28.

Dla ułatwienia zmienimy porządek wyrazów: Ĝi estas tondr-
koler, venĝa kri'.

Ĝi estas = to jest. (Wiemy już z 1-ej pieśni).

Tondro = tondr+o = grom! Zapamiętaj dla porównania
polskie: niech cię dunder kłaśnie, co właściwie znaczy: niech ude-
rzy w ciebie piorun. Bliskie dźwięki: dunder — tondr'.

Kolero = koler+o = gniew. Koleri = gniewać się. Za-
pamiętaj polskie „bierze mnie cholera” = to znaczy: miota mną
gniew.

Tondr-koler = tondra kolero = gromowy gniew.

Venĝo = venĝ+o (czytaj: wendžo) = zemsta. Venĝa =
mściwy (przymiotniki kończą się zawsze na a, jak wiesz o tem).

Kri+o = krio = krzyk. Krii = krzyczeń. Podobieństwo
dźwięków widoczne: kr początkowe litery: kri+i oraz kr+zy-
czeń.

Venĝa kri' = mściwy krzyk.

Estas ği tondr-koler, venĝa kri' = To (jest) grom
gniewu, okrzyk zemsty (czyli: mściwy krzyk).

Wiersz 29.

Sign' = sign+o = signo = znak. Por. po polsku sygnal' =
znak, sygnalizować = dawać znaki.

Amas' = amas+o = amaso = masa (łatwo zapamiętać).

Harmoni' = harmoni+o = harmonio = harmonja. Po esp. czyta się io zosobna i-o, nie razem jo). Amas-harmoni' = harmonja mas.

Sing' de l' amasharmoni' = Znak (oznaka) harmonji (braterstwa) mas (ludowych).

Wiersz 30.

Dla ułatwienia zmieniamy porządek wyrazów: Kaj ği havas
ruĝan koloron.

Kaj = i, a. Np.: kamaradoj kaj kamaradinoj = towarzysze
i towarzyszki. Ale: Petro skribas kaj Antonio legas = Piotr pisze
a Antoni czyta.

Havi = mieć. Znasz niem. haben? — mieć. Dla pamięci:
kto ma, często schapał, co ma. Chapać — hap-ać podobne do
havi.

Ruĝa = ruĝ+a (czyt. rudża) = różowy, czerwony. (To ładne słówko).

Kaj ruĝan havas ği koloron = A ma on kolor
czerwony (sztyndar ma kolor czerwony — krwi). Koloro = ko-
lor (to jasne).

Wiersz 31 i 32.

Sur = na (już było). Ćar = bo (już było).

Labor+ist+o = pracownik, robotnik. Laboro = praca. La-
borista = robotniczy.

Ćar sur ği laborista sang'! = Bo na nim robotnicza
krew! (Bo krew robotników na tym sztyndarze!)

Rekomendindaj libroj

aĉetebraj ĉe Eidonejo „Język Międzynarodowy”.

EKRELO — eldonajoj:

Antaŭen al batalo kaj venko	— .40
<i>Bredel</i> — Maŝinfabriko N. k. K.	3.25
<i>Ĉernih</i> — Rekordo	— .75
<i>Ĉernov</i> — Fervojestacio Znamenka	— .40
<i>Demenskij</i> — Nigra pano	— .55
<i>Devjatnin</i> — La instruita mimikisto	— .55
<i>Drezen</i> — Problemo de internacia lingvo.	— .90
— Skizoj pri teorio de Esperanto	1.80
— Analiza historio de Esperanto-movado	2.70
<i>Erdberg</i> — Ĉinaj noveloj	1.10
<i>Flamo</i> — Maja festo	— .40
— Du teatraĵoj	— .55
<i>Furmanov</i> — Ĉapajev	6.50
<i>Gorkij</i> — Kiel mi lernis?	— .40
<i>Hirna</i> — Ĉe abismo	— .75
<i>Jirkov</i> — Kial venkis Esperanto?	— .75
<i>Ljubin</i> — La himno	— .75
<i>Kuzmiĉ</i> — Solidareco	1.10
<i>Lavrienev</i> — Disrompo	1.10
<i>Majakovskij</i> — Per voĉo plena	1.10
<i>Miler</i> — Septembro	— .40
Nia gvidanto	— .55
<i>Novikov-Priboj</i> — Apud landlimoj.	1.45
— La submarinisto	2.20
<i>Panĉ</i> — La morto de Junulans	— .75
<i>Pavlov</i> — La animoj de la barbaroj	— .40
<i>Pestun</i> — Ruĝa talko	— .40
<i>Pijet</i> — Barikadoj en Vieno	— .40
<i>Reissner</i> — En la lando de Hindenburg	1.10
<i>Suŝanov</i> — La unua sovetia blumingo	— .75
Tiel estis en jaro 1915	— .40
<i>Tkaĉuk</i> — Trapafita dekreto	— .55
<i>Varankin</i> — Metropoliteno	6.50
133 tagoj de Sovet-Hungario	3.25

SAT — eldonajoj:

<i>Bartelmes</i> — Diablidoj	1.10
<i>Bergiers</i> — Ili	3.25

<i>Bogdanov</i> — Ruga stelo	3.25
<i>Drezen</i> — Zamenhof	1.10
<i>Elsudo</i> — ABC de sennaciismo	— .90
En katenoj de maljusteco	— .90
<i>Gilles</i> — Skizo pri filozofio de la homa digno	4.40
Gvidilo tra la Esperanto movado	1.45
<i>Hašek</i> — La brava soldato Švejk	4.50
<i>Hermynia zur Mühlen</i> — Fabeloj	1.10
<i>Hrima</i> — Poemo de l' plugisto	1.10
<i>Ivn</i> — Ruĝo kaj blanko	1.10
<i>Izgur</i> — Nur voiu	1.30
— Je la nomo de l' vivo	4.40
Kvardek jaroj de Esperanto	— .90
<i>Lanti</i> — For la neŭtralismon	— .65
— La laborista esperantismo	— .90
— Naciismo	2.60
<i>London</i> — La fera kalkanumo	5.40
<i>Miĥalski</i> — Prologo	1.30
<i>Neergaard</i> — Fremdvortoj en Esperanto	1.75
Nia teatro	1.10
Orienta blovo	— .65
<i>Sinclair</i> — Jimmie Higgins	8.—
Soveta Pedagogio	— .65
<i>Tolstoj</i> — Hodinka	1.10
— Kristanismo kaj patriotismo	2.20
<i>Tousseul</i> — La morto de Blanjo	1.10
<i>Volter</i> — Kandid	3.25
Vortoj de k-do Lanti	3.90

Petro — Proletendenca lernolibro laŭ parola metodo. Riĉe ilustrita. 116 pĝ. (6-a eldono)	2.20
Unua Legolibro — Speciale verkita por daŭrigaj kursoj. Ilustrita. 104 pĝ.	2 20
Proletaria kantaro kun muzikno'oj. 180 pĝ.	4.40

Język Międzynarodowy — Rocznik 1934	— .50
” ” ” 1935	1.50

La livero okazas nur post antaŭa pago. Por sendkostoj aldonu 10%. Por rekomendita sendaĵo oni aldonu pliajn 0.30 zł. Nerekomenditajn sendaĵojn ni ne garantias. Konto P. K. O. Nr. 67.489 je la nomo: Władysław Łękowski — Warszawa.